

Retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagene i Tromsø kommune

Godkjent av enhetsleder i barneverntjenesten og enhetslederne for barnehagene i Tromsø kommune.
April 2010

INNHold:

1 MÅLSETTING MED AVTALEN OM SAMARBEID.....	3
2 GENERELT SAMARBEID.....	3
2.1 Faste informasjonsmøter.....	3
3 MELDINGER.....	4
3.1 Barnehagens rett til å melde til barneverntjenesten.....	4
3.2 Barnehagens plikt til å melde til barneverntjenesten.....	4
3.3 Når barnehagen er i tvil om melding skal sendes.....	4
3.4 Meldingens innhold.....	5
3.5 Samarbeid med foreldrene.....	5
4 BARNEVERNTJENESTENS OPPGAVER.....	6
4.1 Meldingsfasen.....	6
4.2 Undersøkellesfasen.....	6
4.3 Tilbakemelding til melder, jfr. Lov om barneverntjenester § 6-7 a.....	6
5 SAMARBEID I ENKELTSAKER.....	7
5.1 Barnehage som hjelpetiltak.....	7
5.2 Barnehage som hjelpetiltak etter pålegg fra fylkesnemda.....	7
5.3 Samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten ved bruk av barnehage som hjelpetiltak.....	7
5.4 Dersom barnet uteblir fra barnehagen i perioder.....	8
5.5 Overgang til skole eller annen barnehage.....	8
5.6 Samarbeid i akutt situasjoner.....	8
6 AVKLARING AV PROBLEMER SOM KAN OPPSTÅ FOR BARNEHAGEPERSONALET I BARNEVERNSSAKER.....	9
6.1 Dersom et barn ikke blir hentet innen barnehagens stengetid.....	9
6.2 Dersom barnehagen vurderer at foreldre ikke kan ta hånd om barnet i en.....	9
6.3 Foreldre som opptrer voldelig overfor barnehagepersonalet.....	9
6.4 Foreldre uten samværsrett.....	9
6.5 Barnehagens samarbeid med foreldrene i konfliktsituasjoner.....	10
7 LITTERATUROVERSIKT OG ARBEIDSGRUPPE.....	10
I utarbeidelsen av retningslinjene er følgende dokumenter og lovdata brukt:.....	10
Retningslinjer for samarbeid er utarbeidet av følgende representanter:.....	10

1 MÅLSETTING MED AVTALEN OM SAMARBEID

Bidra til et godt samarbeid mellom barneverntjenesten, barnehagene og foreldrene¹ for å fange opp barn tidlig, som er i "risikozonen", eller utsatt for omsorgssvikt.

Sikre hensiktsmessig informasjonsflyt og kommunikasjon mellom barneverntjenesten og barnehagene, både generelt og i enkeltsaker.

Gi barneverntjenesten og barnehagene gjensidig kunnskap om hverandres roller, oppgaver og arbeidsmåter.

Avklare barnehagenes og barneverntjenestens oppgaver, samarbeid og ansvar i enkeltsaker.

2 GENERELT SAMARBEID

Det bør avholdes ett overordnet møte i året mellom øverste ledere fra kommunale (enhetsledere) og private barnehager(eiere) og barneverntjenesten. Møtet tar opp felles problemstillinger, gjennomgår rutinene for samarbeid, utveksler informasjon, osv. Det samarbeidet som har vært i løpet av året evalueres.

Ansvar for i gangsetting av møtene ligger hos enhetsleder, barneverntjenesten. Fag- og utviklingskonsulent er med på møtene fra barneverntjenesten. Rådmannen ved Fag- og utvikling videreformidler til de private barnehagene, som også deltar på møtene.

2.1 Faste informasjonsmøter.

Barneverntjenesten avholder ca. 4 møter i året der det gis informasjon om saksgang, meldingsrutiner, faresignaler m.m. til styrere, fagansvarlige og pedagogiske ledere i barnehagene. Med denne ordningen vil hver barnehage få tilbud om å delta på ett møte hvert år. Planlegging av møtene foretas på ledernivå på overordnet møte.

¹ Med begrepet foreldre menes her omsorgspersoner for barnet

3 MELDINGER

3.1 Barnehagens rett til å melde til barneverntjenesten

Barnehagen skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernets side, jfr. lov om barnehager § 22 og kommentarene til samme paragraf.

Hvis barnehagen vurderer det slik at et barn har behov for hjelpetiltak fra barneverntjenesten, jfr. lov om barneverntjenester § 4-4, har barnehagen rett til å gi melding, når foreldrene samtykker i dette.

Barnehagen kan imidlertid også gi opplysninger til barneverntjenesten dersom dette er *nødvendig for å fremme barnehagens oppgaver*, jf. Forvaltningslovens § 13 b. nr 5. Dette vil særlig være aktuelt der barneverntjenesten allerede kjenner barnet og familien, og barnehagen trenger å gi opplysninger til barneverntjenesten for å sikre barnet et godt tilbud.

Bestemmelsen kan også være aktuell i enkelte tilfeller der barnehagen har behov for å drøfte en sak med barneverntjenesten, selv om det ikke vil være mulig å drøfte anonymt og der det heller ikke foreligger samtykke. (Mest aktuelt i små kommuner, alle kjenner alle).

En melding kan gis skriftlig eller muntlig. Offentlige instanser skal gi skriftlige meldinger, dersom ikke bekymringen er så alvorlig at barneverntjenesten må gripe inn straks. Anonyme meldinger kan gis av private personer, men offentlige ansatte har ikke mulighet til å være anonym.

3.2 Barnehagens plikt til å melde til barneverntjenesten

Hvis det er grunn til å tro at barn blir mishandlet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, plikter barnehagen å gi melding til barneverntjenesten, jfr. lov om barnehager, § 22, 2.ledd. som henviser til lov om barneverntjenester, § 4-10, 4-11, 4-12 eller 4-24.

Det er barnehagens vurderinger som ligger til grunn for melding på dette grunnlaget. Samtykke fra foreldrene bør innhentes, men melding kan også sendes uten samtykke. Foreldrene bør likevel informeres, ved å få kopi av meldingen.

Ved mistanke om seksuelle overgrep og fysisk mishandling fra en av barnets omsorgspersoner, må det sendes melding til barneverntjenesten, og drøfte hvordan en skal forholde seg videre. Barnehagen skal IKKE ta saken opp med foreldrene før slik drøfting har funnet sted.

Barnets rett til beskyttelse går foran evt. andre hensyn. Opplysningsplikten inntreer når det er grunn til å tro, som igjen er avhengig av barnets alder og foreldrenes fungering. Grunn til å tro innebærer at det må foreligge en begrunnet bekymring for at barnet blir utsatt for mishandling eller andre former for alvorlig omsorgssvikt. Det kreves ikke at barnehagen er sikker på at barnets situasjon er alvorlig, men det må foreligge mer enn en vag mistanke om at dette er tilfelle. Dersom barnets situasjon er mindre alvorlig enn først antatt, har man likevel ikke brutt sin taushetsplikt.

Opplysningsplikt / meldeplikt opphever taushetsplikt. Opplysningsplikten er et selvstendig og individuelt ansvar som påligger alle barnehageansatte. Når vilkårene for opplysningsplikt er oppfylt skal bekymringsmeldingen sendes umiddelbart.

3.3 Når barnehagen er i tvil om melding skal sendes

- Hvis barnehagen er i tvil om en sak bør meldes til barneverntjenesten, kan en i første omgang ta kontakt for en anonym drøfting. Ring tjenestens meldingstelefon, tlf. 77 79 06 78
- Hvis en melding henlegges av barneverntjenesten, og barnehagen blir bekymret ved en senere anledning, må det sendes ny melding.
- Send alltid ny melding ved ny bekymring uavhengig om barneverntjenesten har tiltak i familien. Barneverntjenesten er avhengig av informasjon fra andre for å fatte best mulig beslutninger i en sak.

3.4 Meldingens innhold

Det foreligger ikke noe spesielt skjema for melding om bekymring, men det er viktig at meldingen er konkret og tydelig, der alle bekymringer blir belyst og der bekymringen beskrives presist. Det er bekymringen som bestemmer omfanget av undersøkelsen. Dette fordi barneverntjenesten ikke skal undersøke mer enn "det formålet tilsier", dvs. det som står i meldingen.

Ved melding skal følgende punkt vær belyst:

1. **På hvilket grunnlag meldes saken:** Her må lovhjemmelen angis, § 22. Det må angis hvilket avsnitt, 1. eller 2. Dette vil forklare alvorlighetsgraden i saken og evt. hvorfor samtykke til meldinga ikke er gitt.
2. **Faktaopplysninger:**
 - Navn, alder, adresse og familiesituasjon.
 - Hvor lenge har barnet gått i barnehagen, oppholdstid og fravær.
3. **Konkrete opplysninger:** Her fylles ut hva som utløser meldingen, hva er evt. det akutte, evt. hvilken bekymring har vært over tid.
4. **Avhengig av hva barnehagen er bekymret for, kan her for eksempel beskrives:**
 - Barnets fungering i forhold til alder, fysisk, psykisk, sosialt, spesielt ift. lekeevne,
 - Spesielle behov, atferdsmønster og problemer
 - Spesielle interesser, talenter og ferdigheter
 - Barnets forhold til voksne og reaksjon på grensesetting
 - Barnets omsorgsbehov og ivaretagelsen av denne, for eksempel dekning av fysiske behov (klær, mat etc), barnets intellektuelle og følelsesmessige behov, inntrykk av foreldrenes kontakt med barnet og kommunikasjon/samspill v/henting/bringing, evt. andre behov, og hvordan de blir ivaretatt
 - Andre sider ved foreldrenes ivaretagelse av barnet, eller oppfølging ift. barnehageoppholdet, observert av barnehagen. Eks. Samarbeid; foreldrenes evne til oppfølging av iverksatte tiltak/bestemmelser i barnehagen, deltakelse ved foreldremøter og lignende.
5. **Når ble de aktuelle problemene først registrert hos dere:** Marker om dette har pågått lenge, kort, er akutt etc., forsøk å tidsfastsette.
6. **Hva har dere gjort:** Samtaler med foreldrene, henvisning til andre, opplegg i barnehagen. Beskriv.
7. **Hva slags behov tenker melder at familien har:** Har dere konkrete ideer, evt. hva har dere snakket med familien om av tiltak. Hvis dere ikke har noen forslag, skriv også det, evt. hvorfor. Hvis familien har forslag til tiltak og dere ikke vil ta stilling til det, la det komme fram her.
8. **Melder:** Det er viktig at dette fylles ut nøyaktig og med et navn, den ansvarlige, som barnevernet kan kontakte i forbindelse med gjennomgang av meldingen.

3.5 Samarbeid med foreldrene

I hovedsak vil det være naturlig å ta opp barnehagens bekymring for et barn med foreldrene før barneverntjenesten kontaktes. Det er viktig for å opprettholde samarbeidet med foreldrene i slike situasjoner. Foreldre og barn skal så langt som det er mulig medvirke i egen sak. Foreldrene med foreldreansvar har rett til innsyn i alle dokumenter som gjelder barnet sitt.

4 BARNEVERNTJENESTENS OPPGAVER

4.1 Meldingsfasen

En henvendelse til barneverntjenesten med bekymring for et konkret barn er en melding i lovens forstand, uavhengig av form og hvem som er melder. Offentlige meldere skal sende skriftlig melding. Hvis akutt bekymring, kan det gis muntlig melding først, for deretter sende den skriftlig.

Jfr. Lov om barneverntjenester § 4-2 skal barneverntjenesten snarest og innen en uke gjennomgå og vurdere om meldingen skal følges opp med undersøkelser. I denne fasen kan barneverntjenesten kun ta kontakt med melder for å få utdypet eller konkretisert bekymringen.

4.2 Undersøkelsesfasen

Dersom det i meldingen gis opplysninger som gir rimelig grunn til å anta at det kan foreligge forhold som gir grunnlag for tiltak fra barneverntjenesten, skal barneverntjenesten snarest og innen 3 måneder undersøke forholdet. I særlige forhold kan fristen være 6 måneder, jfr. lov om barneverntjenester, §§ 4-2, 4-3 og 6-9.

Når barneverntjenesten undersøker, skal undersøkelsen ikke gjøres mer omfattende enn "formålet tilsier", jfr. § 4-3 i lov om barneverntjenester. Det betyr at det kun er de forhold som det opplyses om i meldingen som i utgangspunktet skal undersøkes.

Opplysninger:

Barneverntjenesten innhenter vanligvis opplysninger i samarbeid med foreldrene. Dette kan gjøres skriftlig eller ved at melder/samarbeidsinstanser blir innkalt til møte. I noen tilfeller (akuttsaker, eller saker med kort frist) er det nødvendig at opplysninger innhentes pr. telefon.

Opplysninger kan også innhentes etter pålegg uten foreldrenes samtykke, jfr. Lov om barneverntjenester § 6-4, 2. ledd. Når barneverntjenesten pålegger andre instanser å gi opplysninger, plikter barnehagen å gi de opplysningene de sitter inne med og som er nødvendig for behandling av saken etter lov om barneverntjenester. Det er barneverntjenesten som vurderer lovhjemmelen. Forespørsel om opplysninger fra barnehagen skal alltid inneholde lovhjemmelen for slik innhenting.

4.3 Tilbakemelding til melder, jfr. Lov om barneverntjenester § 6-7 a.

Barneverntjenesten skal gi melder informasjon om at meldingen er mottatt inne tre uker. Dersom meldingen kommer fra melder som omfattes av opplysningsplikten jf § 6-4, 2. og 3.ledd skal det gis informasjon om meldingen er konkludert til undersøkelse eller henleggelse innen tre uker.

Etter endt undersøkelse, skal offentlige meldere, herunder regnes organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, fylkeskommune eller kommune, få tilbakemelding om saken er konkludert med tiltak eller om den er henlagt. Når barneverntjenesten skal iverksette eller har iverksatt tiltak som det er nødvendig at melder får kjennskap til av hensyn til sin videre oppfølging av barnet, kan barneverntjenesten gi tilbakemelding om hvilke tiltak som iverksettes. Ved samtykke fra foreldre kan slik informasjon gis uavhengig av overnevnte.

5 SAMARBEID I ENKELTSAKER

5.1 Barnehage som hjelpetiltak

Barneverntjenesten skal, når barnet på grunn av forholdene i hjemmet eller av andre grunner har særlig behov for det, sørge for å sette i verk hjelpetiltak for barnet og familien. Et aktuelt hjelpetiltak kan være barnehageplass, jfr. lov om barneverntjenester § 4-4, 2. ledd. I slike saker vil barneverntjenesten fatte vedtak om barnehageplass som hjelpetiltak. Disse vil bli prioritert ved tildeling av plass, jfr. barnehageloven § 13, 2. ledd.

I tilfeller der barneverntjenesten vurderer at barnet har behov for barnehageplass, men der det av ulike årsaker ikke vil være et tiltak via barneverntjenesten, kan barneverntjenesten anbefale foreldre å søke plass, samt gi en skriftlig anbefaling på hvorfor tjenesten vurderer at barnet bør prioriteres plass. Anbefalingen gir en spesifikk beskrivelse av barnets behov for plass/bekymringene i saken.

5.2 Barnehage som hjelpetiltak etter pålegg fra fylkesnemnda

Hjelpetiltakene skal så langt mulig skje i samarbeid med foreldrene. Dette er ofte en forutsetning for at tiltakene skal føre til en bedret situasjon for barnet.

Fylkesnemnda har adgang til å sette i verk opphold i barnehage ved pålegg til foreldrene, jfr. lov om barneverntjenester § 4-4, 4. ledd. Dette gjøres i spesielle tilfeller, der en vurderer at barnet har stort behov for plass i barnehage og foreldrene er uenige i dette

5.3 Samarbeid mellom barnehage og barneverntjenesten ved bruk av barnehage som hjelpetiltak

Barneverntjenesten er pålagt å utarbeide en tidsavgrenset tiltaksplan når det iverksettes hjelpetiltak. Jfr. lov om barneverntjenester § 4-5. Barneverntjenesten skal videre holde seg orientert om hvordan det går med barnet og foreldrene og vurdere om hjelpen er tjenlig, evt. om det er nødvendig med nye tiltak.

Foreldrene skal være aktivt med i drøfting og evaluering av tiltaksplanen.

Barnehagen kan være ett av flere hjelpetiltak som inngår i en samlet tiltaksplan for barnet og foreldrene. Når barneverntjenesten velger barnehageplass enten som frivillig eller pålagt tiltak, vil ofte målsettingen være å bedre barnets sosiale eller språklige kompetanse. Barnehageplass vil også innebære en viss kontroll og tilsyn med barnets omsorgssituasjon.

Barneverntjenesten har ansvar for koordinering av tiltakene, med foreldre og samarbeidspartnere som aktive deltakere. Det kan være aktuelt å arrangere felles møter med alle involverte i saken. I saker der barnehage ikke er et tiltak via barneverntjenesten, kan det likevel være et samarbeid i form av ansvarsgruppemøter, samarbeidsmøter el.

Før barnet begynner i barnehagen avholdes det et samarbeidsmøte mellom barneverntjenesten, barnehagen og foreldrene. Barneverntjenesten har ansvar for å innkalle til det første samarbeidsmøtet. Møtets hovedhensikt er:

- å klargjøre målsettingen med oppholdet i barnehagen,
- å legge forholdene til rette slik at barnet får best mulig utbytte av barnehagetilbudet,
- å avklare barnehagens, barneverntjenestens og foreldrenes roller og forpliktelser,
- å informere barnehagen om barnets funksjonsnivå og familiesituasjonen slik at de kan ivareta barnet best mulig.

Videre skal man på dette møtet avklare informasjonsflyten mellom de involverte parter mht. ansvar, behov, håndtering og taushetsplikt - bestemmelser.

Det overnevnte skal fremkomme i barneverntjenestens tiltaksplan, som barnehagen også skal ha kopi av. I planen skal det også fremkomme hvor ofte samarbeidsmøter skal avholdes (minst 2 pr. år), og hvordan arbeidet skal evalueres. Den samme fremgangsmåten brukes dersom barnet har barnehageplass når barneverntjenesten blir kjent med saken og vil benytte barnehagen som hjelpetiltak.

5.4 Dersom barnet uteblir fra barnehagen i perioder

Dersom barneverntjenesten/fylkesnemnda har vedtatt barnehageplass som hjelpetiltak, må det legges inn rutiner i tiltaksplanen for når barneverntjenesten skal ha melding, jfr. lov om barneverntjenester §§ 4-4 og 4-5.

5.5 Overgang til skole eller annen barnehage

Familier som trenger hjelp må sikres oppfølging og kontinuitet. Ved overgang til skole / annen barnehage skal tiltaksplanen evalueres, og ved behov skal det legges til rette for et samarbeid mellom barneverntjenesten, foreldre og nye instanser.

5.6 Samarbeid i akutt situasjoner

Når barneverntjenesten har besluttet å akutt plassere barn som skal hentes fra barnehage:

- barneverntjenesten kontakter fagansvarlig / enhetsleder eller styrer i aktuell barnehage så tidlig som mulig for å informere om dette/planlegge sammen med barnehagen
- barnehagen får så mye informasjon i saken som anses nødvendig for barnets beste
- barnehage bistår barneverntjenesten med f. eks. å pakke klær/utstyr som er i barnehagen, informasjon til barnet sammen med barneverntjenesten, evt. følge til bil/barnevernvakta
- det planlegges hva barnehagen skal formidle til foreldre dersom foreldre kontakter barnehagen
- barnehagen må ha et system som ivaretar personalet i etterkant av slike episoder

6 AVKLARING AV PROBLEMER SOM KAN OPPSTÅ FOR BARNEHAGEPERSONALET I BARNEVERNSSAKER

6.1 Dersom et barn ikke blir hentet innen barnehagens stengetid

- Dersom et barn ikke er hentet innen barnehagens stengetid skal personalet kontakte foreldrene.
- Dersom en ikke får kontakt med foreldrene, ringer en oppgitte nødkontakter.
- Dersom en ikke får kontakt, og barnet ikke blir hentet utløses barnehagens meldeplikt, og barneverntjenesten må kontaktes, **tlf: 777 90678/ 951 95240** jfr. Lov om barnehager § 22. I slike situasjoner er det barneverntjenesten som har ansvar for håndtering av saken. En evt. bistand fra barnehagepersonalet vil avtales i hvert enkelt tilfelle.

6.2 Dersom barnehagen vurderer at foreldre ikke kan ta hånd om barnet i en akutt situasjon

Det kan oppstå situasjoner der personalet mener det ikke er tilrådelig at foresatte tar barnet med seg hjem fra barnehagen, f.eks. ved psykisk ubalanse og ruspåvirket tilstand.

Personalet må i slike situasjoner forsøke å finne en alternativ løsning sammen med foreldre, fortrinnsvis ved at en kontakter andre personer som barnet er kjent med og trygg på.

Dersom en ikke kommer fram til en løsning, og barnehagen vurderer at foreldrene ikke kan ta hånd om barnet i den akutte situasjonen, kontaktes barneverntjenesten **tlf. 77 79 06 78 / 951 95240** evt. Politiet. Foreldrene orienteres om dette.

Husk å skjerme barnet i slike situasjoner. Barnet skal ikke oppleve å bli en deltaker i konflikten.

I utgangspunktet har barnehagen ikke juridisk grunnlag i lov om barnehager eller lov om barneverntjenesten til å holde barnet tilbake mot foresattes vilje. Unntaket er dersom foresattes tilstand er slik at barnet kan lide alvorlig overlast ved å bli med dem.

Det presiseres at en eventuell tilbakeholdelse må kombineres med kontakt med politiet og/eller barneverntjenesten og at nødrett vil kunne gi grunnlag for å holde barnet tilbake frem til barneverntjeneste/politi er involvert i saken.

6.3 Foreldre som opptrer voldelig overfor barnehagepersonalet

I slike situasjoner må barneverntjenesten/politiet kontaktes hvis barnet ikke kan beskyttes i situasjonen.

Det er også her viktig å prøve å skåne barnet mest mulig, og unngå at det blir deltaker i konflikten. I samarbeid med barneverntjenesten må det vurderes om foresatte er i stand til å ta hånd om barnet i den akutte situasjonen. Barneverntjenesten har ikke myndighet til å stoppe foreldre fysisk. Det er det kun politiet som kan

6.4 Foreldre uten samværsrett

Det er viktig å avklare juridiske forhold i forbindelse med daglig omsorg og foreldreansvar og samvær, jfr. barneloven og brosjyre fra BLD. Barnehagen har ikke anledning til å regulere samvær mellom barn og foreldre.

Dersom en eller begge foreldre ved rettsavgjørelse er nektet samvær, kan vedkommende ikke hente barnet i barnehagen. Vedkommende kan heller ikke komme på besøk i barnehagen, eller ringe til barnehagen for å snakke med barnet. Når det gjelder rett til informasjon om barnet, viser vi til barnelovens § 47. Barneverntjenesten har ikke myndighet til å avverge / stoppe en forelder uten samværsrett i å hente barn.

Den som har omsorgsansvaret/foreldreansvaret må informere barnehagen skriftlig om dette. Barneverntjenesten har dette ansvaret for barn som er under offentlig omsorg.

6.5 Barnehagens samarbeid med foreldrene i konfliktsituasjoner

- Når slike situasjoner som nevnt i punktene foran er oppstått, er det viktig at barnehagen har et internt system som ivaretar barn, foreldre og personalet.
- Personalet skal møte foreldrene med gjensidighet og åpenhet.
- Personalet skal i etterkant ha samtaler med foreldrene om situasjonen, hva det betydde for barnet, de andre barna i barnehagen og personalet.
- Personalet bør forsøke å få forståelse av foreldrenes situasjon og gi råd og veiledning.

Slike samtaler kan tas i samarbeid med den aktuelle saksbehandler i barneverntjenesten.

7 LITTERATUROVERSIKT OG ARBEIDSGRUPPE

I utarbeidelsen av retningslinjene er følgende dokumenter og lovdata brukt:

- **"Samarbeidet mellom barneverntjenesten og barnehagene i Tromsø kommune."** Utarbeidet av barneverntjenestens administrasjon og barnehagekontoret (1994/95, revidert 2001)
- **"Hvordan hjelpe barn i faresonen så tidlig som mulig"** Intern veileder for "Sentrumsbarnehagene i Tromsø kommune"
- **"Til barnets beste - samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten"**. Barne-og likestillingsdepartementet (07/2009)
- **"Foreldreansvar og samværsrett"** Barne-og likestillingsdepartementet (oppdatert, høsten-2008)
- **"Lov om barneverntjenester, samt forskrifter"** Lovdata (av 17.juli 1992, med endringer, i kraft 1.juli 2009)
- **"Lov om barnehager"** Lovdata: (av 2005-06-17-64, m/endringer 2009)
- **"Lov om barn og foreldre"** Lovdata: (av 1981-04-08, m/endringer 2006-04-07)

Retningslinjer for samarbeid er utarbeidet av følgende representanter:

Heidi Lundberg - Barneverntjenesten
Dagfrid Hansen - Barneverntjenesten
Liv Tone Paulsen - Private barnehager
Gørill Nilsen - Kommunale barnehager
Sigrun Nilsen - Kommunale barnehager